

TECHNICKÁ NORMALIZACE ZÁKLADY TVORBY NOREM

Vypracováno kolektivem autorů
České společnosti pro technickou normalizaci

Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní
zkušebnictví

www.unmz.cz

ÚŘAD PRO TECHNICKOU NORMALIZACI, METROLOGII A STÁTNÍ ZKUŠEBNICTVÍ

System práce v technické normalizaci zahrnuje

- **technické komise (TC)**
- **subkomise (SC)**
- **pracovní skupiny (WG)**

Členění na TC, SC a WG je zavedeno jak u mezinárodních normalizačních organizací (ISO, IEC), tak i u evropských normalizačních organizací (CEN, CENELEC).

Na **národní úrovni** jsou obdobou technických komisí **technické normalizační komise (TNK)**. Některé z nich mají i subkomise, popřípadě pracovní skupiny.

Seznam TNK, seznam členů TNK i Statut TNK je možno nalézt na webu ÚNMZ.
(<http://www.unmz.cz/urad/technicke-normalizacni-komise>)

Technické komise (TC) jsou základním pracovním orgánem mezinárodních a evropských normalizačních organizací. Převážná většina norem vzniká v technických komisích.

Technické komise se označují čísla. Seznam TC je k dispozici na webu ISO, IEC, CEN a CENELEC.

Technické komise se někdy dělí na **subkomise (SC)**. Označení subkomisí váže na označení technických komisí.

Technické komise si zřizují méně početné skupiny expertů – tzv. **pracovní skupiny – WG (Working Group)**. V poslední době je snaha redukovat dělení pouze na TC a WG.

Členové TC dostávají připravené normy a materiály k vyjádření a k připomínce. Připomínky se většinou projednávají korespondenčním způsobem, popřípadě na společném zasedání, které bývá jedenkrát ročně.

Těžiště práce v technické normalizaci je většinou **v pracovních skupinách (WG)**.

- V pracovních skupinách vznikají návrhy technických norem a je snahou zainteresovaných pracovníků zúčastnit se jejich práce.
- Při práci pracovní skupiny je možno nejlépe ovlivnit vznikající normu, tady je možno blokovat trendy, které nejsou v zájmu podniku, republiky apod.
- Zvláštním případem WG jsou společné pracovní skupiny – JWG (Joint Working Group). Vznikají v případech, kdy členové JWG jsou členy několika technických komisí nebo když členové JWG jsou členy obou mezinárodních organizací (ISO, IEC nebo CEN, CENELEC).

Česká republika je zastoupena Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ)

- v mezinárodních normalizačních organizacích ISO a IEC
- v evropských normalizačních organizacích CEN a CENELEC

Schvalování norem a normativních dokumentů je na základě konsenzu, s návrhem normy musí souhlasit většina účastníků připomínkového řízení.

- U mezinárodních organizací (ISO a IEC) má každá národní normalizační organizace 1 hlas. Nezáleží na velikosti, ekonomické síle a postavení.
- U evropských organizací (CEN a CENELEC) se používá „vážené hlasování“, kde každá národní normalizační organizace má určitou „váhu“ svého hlasu (např. váha hlasu Německa a Francie je 29 hlasů; ČR 12 hlasů, stejně jako Belgie, Řecka a Portugalska; Maďarska a Slovenska 7 hlasů; Islandu 3 hlasy).

1. Popud k vytvoření nové technické normy (návrh nového projektu – NWI) může vzejít od jakékoliv organizace (z průmyslu, národní normalizační organizace, z evropských a mezinárodních organizací, od Evropské komise, od sekretariátu EFTA a dalších).
2. Návrh (NWI) je posouzen sekretariátem a předán k vyjádření národním normalizačním organizacím (NNO). V případě schválení je návrh (NWI) postoupen odpovídající technické komisi (TC), subkomisi (SC), popřípadě pracovní skupině (WG). Pokud WG neexistuje, pak je vytvořena na základě vyjádření NNO a jejími členy jsou experti navržené NNO.
3. Pracovní skupina vytvoří návrh evropské normy, která je podrobena připomínkovému řízení. Připomínkování se zúčastní odborná veřejnost prostřednictvím NNO, Evropská komise, sekretariát EFTA.

4. Projednaný návrh normy jde do hlasování. O jeho přijetí hlasují všechny NNO, přičemž každá NNO disponuje určitým počtem „vážených“ hlasů. Jejich počet je určen s ohledem na velikost ekonomiky, počet obyvatel a další faktory.
5. V případě schválení návrhu (souhlas vysloví nejméně 71 % vážených hlasů) je evropská norma zveřejněna.
6. Následuje převzetí evropské normy do národních soustav norem.

Důležité časové termíny při vzniku normy:

datum ratifikace (dor) (date of ratification)

datum, kdy Technický výbor oznamuje schválení EN (a HD v CENELEC), od tohoto data se norma považuje za schválenou

datum zpřístupnění (dav) (date of availability)

datum, kdy jsou Ústředním sekretariátem distribuovány konečné oficiální jazykové verze schválené publikace CEN/CENELEC

datum oznámení (doa) (date of announcement)

konečný termín pro oznámení existence EN (a HD v CENELEC) a TS nebo CWA na národní úrovni

datum vydání (dop) (date of publication)

konečný termín zavedení EN na národní úrovni vydáním identické národní normy nebo schválením EN k přímému používání jako národní normy

datum zrušení (dow) (date of withdrawal)

konečný termín zrušení národních norem, které jsou v rozporu s EN (a HD v CENELEC)

1. Popud k vytvoření technické normy může vyjít od jakékoliv organizace (z průmyslu, zkušeben a dalších organizací).
2. Návrh je nutno notifikovat u příslušné evropské normalizační organizace (CEN, CENELEC nebo ETSI). Ta informuje ostatní NNO a vyžádá si od nich jejich stanovisko.
3. V jednodušším případě se norma projedná na národní úrovni jako národní norma, je-li o téma větší zájem a o připomínkování normy projeví zájem větší počet států, pak se norma zpracovává na evropské úrovni jako evropská norma.

Je zapotřebí si uvědomit, že každá národní norma může být překážkou volného pohybu zboží, osob a služeb, což je v rozporu se základními principy Evropské unie.

Co je technická norma?

Norma

je dokument vytvořený na základě konsenzu a schválený uznaným orgánem, poskytující pro obecné a opakované používání pravidla, směrnice nebo charakteristiky činností nebo jejich výsledků a zaměřený na dosažení optimálního stupně uspořádání v dané souvislosti

Normy mají vycházet z ustálených výsledků vědy, techniky a praxe a mají být zaměřeny na podporování optimálních společenských přínosů.

České normativní dokumenty

Česká technická norma (ČSN) – dokument schválený a vydaný jako národní norma národním normalizačním orgánem, dostupný veřejnosti

Technická normalizační informace (TNI) – dokument, který obsahuje:

- technické údaje, které ještě nemají předpoklad zpracování na úrovni normy (kde však z různých důvodů existuje perspektivní, nikoliv okamžitá možnost vydání normy) nebo jsou do nich převzaty některé osvědčené údaje ze zrušených ČSN, jejichž zachování a využití (po případné aktualizaci) je účelné; dokument se označuje TNI;
- evropské a mezinárodní dokumenty (např. technická zpráva, pokyn ISO/IEC, PAS, CWA), které nelze vydat jako ČSN vzhledem k jejich informativnímu charakteru; dokumenty se označují zkratkou TNI doplněnou označením přejímaného dokumentu.

Česká předběžná technická norma (ČSN P)

norma dočasně přijatá národním normalizačním orgánem za účelem získání potřebných zkušeností při jejím používání, s možností budoucí dohody o vydání normy, pro jejíž vydání však v době projednávání:

- nelze získat potřebnou podporu ke schválení jako normy
- existují pochybnosti o tom, zda je dosaženo konsenzu
- předmětná záležitost je stále ve stadiu technického vývoje
- existuje jiný důvod znemožňující její okamžité vydání jako normy

Evropské a mezinárodní normativní dokumenty

Mezinárodní norma (ISO, IEC) – je veřejně dostupná norma přijatá mezinárodní normalizační organizací (ISO nebo IEC).

Evropská norma (EN, ETSI EN) – je norma přijatá CEN, CENELEC, ETSI s povinností zavést ji jako identickou národní normu a zrušit konfliktní národní normy. Každých 5 let dochází k jejím opětovnému posouzení s výsledkem buď ponechat v platnosti beze změny, změnit nebo revidovat, popřípadě celou normu zrušit.

Harmonizační dokument (HD) – je norma CENELEC, u které je povinnost zavést ji na národní úrovni alespoň formou zveřejnění čísla a názvu HD a zrušit konfliktní národní normy.

Další druhy normativních dokumentů

Technická specifikace (TS) – je dokument přijatý CEN, CENELEC, ISO nebo IEC s možností budoucí dohody o evropské či mezinárodní normě, pro niž však v současné době:

- nelze získat potřebnou podporu ke schválení jako evropské nebo mezinárodní normy;
- jsou pochybnosti o tom, zda je dosaženo konsenzu;
- předmětná záležitost je stále ve stadiu technického vývoje;
- existuje jiný důvod znemožňující jeho okamžité vydání jako evropské nebo mezinárodní normy.

Technická zpráva (TR) – dokument přijatý CEN, CENELEC, ETSI, ISO nebo IEC, obsahující informativní materiál, který není v době svého dokončení vhodné publikovat jako evropskou nebo mezinárodní normu nebo technickou specifikaci.

TR může obsahovat např. údaje získané průzkumem mezi národními členy CEN, CENELEC, ISO či IEC, údaje o práci v jiných organizacích nebo údaje o „současném stavu techniky“ ve vztahu k národním normám na určitý předmět.

Pokyn (Guide) – dokument vydaný CEN, CENELEC, ETSI, ISO a/nebo IEC obsahující rady nebo doporučení ve věci normalizačních zásad, politik a směrnic.

Pracovní dohoda CEN, CENELEC (CWA) – dohoda CEN, CENELEC vytvořená na pracovním setkání a vyjadřující konsenzus identifikovaných jednotlivců a organizací odpovědných za její obsah. CWA není schvalována národními normalizačními organizacemi. (Srovnatelný produkt existuje také v ISO a IEC.)

Veřejně dostupná specifikace (PAS) – dokument vydaný ISO nebo IEC na přechodnou dobu před zpracováním kompletní mezinárodní normy, jako reakce na neodkladné potřeby trhu, vyjadřující buď

- konsenzus organizací mimo ISO nebo IEC, nebo
- konsenzus expertů pracovních skupin.

Harmonizovaná norma

norma vypracovaná na základě mandátu uděleného CEN, CENELEC nebo ETSI Evropskou komisí a Evropským sdružením volného obchodu, která poskytuje prostředky shody se základními požadavky směrnice, popřípadě směrnic nového přístupu

Konsolidované znění dokumentu

vydání dokumentu se zapracovanými změnami a/nebo opravami; text původního dokumentu se nemění s výjimkou nezbytných aktualizací textu (např. citovaných dokumentů)

Změna

věcná technická úprava, doplnění nebo vpuštění těch ustanovení dokumentu, která již neodpovídají současnému stavu techniky nebo jsou v rozporu s aktuálními souvisícími dokumenty

Oprava

úpravy jedné nebo více chyb nebo nejednoznačností textu dokumentu vzniklých nedopatřením při zpracování nebo tisku, které mohou vést k jeho nesprávnému používání

Obsah ustanovení

Požadavek

ustanovení dokumentu sdělující kritéria, která musí být splněna pro prohlášení shody s dokumentem a od kterých nejsou dovoleny žádné odchylky

Doporučení

ustanovení dokumentu sdělující, že mezi několika možnostmi se jedna z nich doporučuje jako zvláště vhodná, aniž by se zmiňovaly nebo vylučovaly jiné možnosti, nebo že se určitému způsobu jednání dává přednost, avšak že se nutně tento způsob jednání nevyžaduje, nebo že se od určité možnosti tohoto způsobu jednání odrazuje, aniž by se zakazovala

Sdělení

ustanovení dokumentu sdělující informaci

Doplňkové definice platné pro evropské dokumenty

Společná modifikace

úprava, doplnění nebo vypuštění určitého ustanovení z obsahu referenčního dokumentu (ISO nebo IEC) schválené CEN/CENELEC, a tudíž tvořící součást EN (a HD v CENELEC)

Zvláštní národní podmínka

národní charakteristika nebo praxe, kterou ani po dlouhé době nelze změnit, např. klimatické podmínky nebo podmínky elektrického uzemnění

Národní odchylka

úprava, doplnění nebo vypuštění určitého ustanovení z obsahu evropské normy (a HD v CENELEC) uplatněné v národní normě na stejný předmět jako v evropské normě (a HD v CENELEC)

Doplňkové definice platné pro evropské dokumenty

Odchylka typu A

národní odchylka od evropské normy (a HD v CENELEC) způsobená právními předpisy, jejichž změna je v dané době mimo kompetence dotyčného člena CEN/CENELEC

Odchylka typu B

národní odchylka od HD způsobená zvláštními technickými požadavky a povolená na stanovené přechodné období

Podrobnější informace je možno nalézt v Metodických pokynech pro normalizaci MPN 1:2011

Další podrobnější informace je možno najít na webových stránkách ÚNMZ:

- <http://www.unmz.cz/urad/produkty-a-sluzby>
- <http://www.unmz.cz/urad/tvorba-norem>
- <http://www.unmz.cz/urad/prostor-pro-experty>

ÚNMZ
ÚŘAD PRO TECHNICKOU NORMALIZACI, METROLOGII A STÁTNÍ ZKUŠEBNICTVÍ

TECHNICKÁ NORMALIZACE	METROLOGIE	STÁTNÍ ZKUŠEBNICTVÍ	MEZINÁRODNÍ VZTAHY
<ul style="list-style-type: none">> Seznam ČSN> Produkty a služby> Tvorba norem> Prostor pro experty> Užívání norem> Malé a střední podniky	<ul style="list-style-type: none">> Metrologický systém> Autorizace> Rozvoj v metrologii> Ostatní> Aktuality	<ul style="list-style-type: none">> Autorizované osoby> Stanovené výrobky> Programy> Ostatní > Aktuality> Informační portál - předpisy a normy	<ul style="list-style-type: none">> EU> Projekty> Smlouvy a dohody> WTO/TBT> EHK/OSN> Ostatní - Aktuality

hledej na www.unmz.cz:

Produkty a služby

- [ČSN online](#)
- [Seznam ČSN](#)
- [Technické normalizační informace](#)
- [Opravy ČSN zdarma](#)
- [Databáze ČSN zdarma](#)
- [Publikace zdarma](#)
- [Prodej zahraničních norem a zrušených ČSN a ON](#)
- [Prodejci tištěných ČSN](#)
- [Služby informačního centra](#)

O ÚŘADU
POVINNÉ INFORMACE
ÚŘEDNÍ DESKA
PRÁVNÍ PŘEDPISY
ARCHIV AKTUALIT
KONTAKTY
NABÍDKA ZAMĚSTNÁNÍ

VĚSTNÍK ÚNMZ
SBORNÍKY TECHNICKÉ HARMONIZACE
ČASOPIS METROLOGIE
OTÁZKY A ODPOVĚDI

PRACOVNÍ PROSTOR

REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ - NABÍDKA POBYTŮ

MAPA STRÁNEK

- > Seznam ČSN
- > Produkty a služby
- > **Tvorba norem**
- > Prostor pro experty
- > Užívání norem
- > Malé a střední podniky

- > Metrologický systém
- > Autorizace
- > Rozvoj v metrologii
- > Ostatní
- > Aktuality

- > Autorizované osoby
- > Stanovené výrobky
- > Programy
- > Ostatní > Aktuality
- > Informační portál - předpisy a normy

- > EU
- > Projekty
- > Smlouvy a dohody
- > WTO/TBT
- > EHK/OSN
- > Ostatní - Aktuality

hledej na www.unmz.cz:

Tvorba norem

- [Plán technické normalizace](#)
- [Metodické pokyny](#)
- [Příklady k metodickým pokynům MPN 1:2011](#)
- [Samostatné přílohy k MPN 1:2011](#)
- [Šablony](#)
- [Nově vydané ČSN](#)
- [Návrhy na zrušení ČSN](#)
- [Návrhy evropských norem předložených k veřejnému projednání](#)
- [Vydané evropské normy](#)
- [Notifikace národních prací](#)
- [Workshop agreements](#)
- [Workshopy](#)
- [Druhy mezinárodních a evropských dokumentů včetně značek](#)
- [Mezinárodní zasedání v ČR](#)

O ÚŘADU

POVINNÉ INFORMACE

ÚŘEDNÍ DESKA

PRÁVNÍ PŘEDPISY

ARCHIV AKTUALIT

KONTAKTY

NABÍDKA ZAMĚSTNÁNÍ

VĚSTNÍK ÚNMZ

SBORNÍKY TECHNICKÉ HARMONIZACE

ČASOPIS METROLOGIE

OTÁZKY A ODPOVĚDI

PRACOVNÍ PROSTOR

REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ - NABÍDKA POBYTŮ

MAPA STRÁNEK

ELEKTRONICKÁ PODATELNA

ÚNMZ ÚŘAD PRO TECHNICKOU NORMALIZACI, METROLOGII A STÁTNÍ ZKUŠEBNICTVÍ

TECHNICKÁ NORMALIZACE	METROLOGIE	STÁTNÍ ZKUŠEBNICTVÍ	MEZINÁRODNÍ VZTAHY
<ul style="list-style-type: none">> Seznam ČSN> Produkty a služby> Tvorba norem> Prostor pro experty> Užívání norem> Malé a střední podniky	<ul style="list-style-type: none">> Metrologický systém> Autorizace> Rozvoj v metrologii> Ostatní> Aktuality	<ul style="list-style-type: none">> Autorizované osoby> Stanovené výrobky> Programy> Ostatní > Aktuality> Informační portál - předpisy a normy	<ul style="list-style-type: none">> EU> Projekty> Smlouvy a dohody> WTO/TBT> EHK/OSN> Ostatní - Aktuality

hledej na www.unmz.cz:

Prostor pro experty

- [Centra technické normalizace/zpracovatelé](#)
- [Technické normalizační komise](#)
- [Normalizační výbor](#)
- [Rada pro technickou normalizaci](#)
- [Evropské a mezinárodní technické komise](#)
- [Hledáme zpracovatele](#)

O ÚŘADU
POVINNÉ INFORMACE
ÚŘEDNÍ DESKA
PRÁVNÍ PŘEDPISY
ARCHIV AKTUALIT
KONTAKTY
NABÍDKA ZAMĚSTNÁNÍ

VĚSTNÍK ÚNMZ
SBORNÍKY TECHNICKÉ HARMONIZACE
ČASOPIS METROLOGIE
OTÁZKY A ODPOVĚDI

PRACOVNÍ PROSTOR

REKREAČNÍ ZAŘÍZENÍ - NABÍDKA POBYTŮ

MAPA STRÁNEK

PODĚKOVÁNÍ

Česká společnost pro technickou normalizaci
cstn@csvts.cz

Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví
www.unmz.cz